

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 269/2011-55

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. novembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť Ing. K. R., B., zastúpeného JUDr. P. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 17 Cb 7/2009 z 25. mája 2009, rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob 214/2009 z 24. marca 2010 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 29/2010 zo 16. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. K. R. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 29/2010 zo 16. novembra 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 29/2010 zo 16. novembra 2010 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť Ing. K. R. trovy právneho zastúpenia v sume 284,66 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a šesťdesiatšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 269/2011-23 z 24. augusta 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. K. R., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. P. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 Cb 7/2009 z 25. mája 2009 (ďalej aj „rozsudok z 25. mája 2009“), rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Cob 214/2009 z 24. marca 2010 (ďalej aj „rozsudok z 24. marca 2010“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 29/2010 zo 16. novembra 2010 (ďalej aj „rozsudok zo 16. novembra 2010“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom č. k. 12 T 122/2007-73 z 8. februára 2008 schválil dohodu o vine a treste uzavretú medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry Martin a obvineným T. M. (ďalej aj „odsúdený“) zo 17. augusta 2007 a

rozhodol, že obvinený je vinný zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov s podmieneným odložením výkonu trestu na skúšobnú dobu 12 mesiacov. Okresný súd zároveň sťažovateľa ako poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na občianskoprávne súdne konanie.

Sťažovateľ si svoj nárok na náhradu škody uplatnil žalobou z 19. mája 2008, o ktorej okresný súd rozhodol rozsudkom z 25. mája 2009 tak, že ju zamietol. Proti rozsudku okresného súdu z 25. mája 2009 podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd svojím rozsudkom z 24. marca 2010 potvrdil a zároveň ďalším výrokom vyslovil, že dovolanie proti tomuto rozsudku je prípustné. Najvyšší súd následne dovolanie sťažovateľa rozsudkom zo 16. novembra 2010 zamietol.

Súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci podľa sťažovateľa dospeli k arbitrárnym a svojvoľným záverom v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu predmetnej veci a „arbitrárneho“ vysporiadania sa so skutkovou vetou trestného rozsudku v napadnutých rozhodnutiach.

Sťažovateľ uviedol, že v danej veci boli podľa neho u odsúdeného naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 T 122/2007 z 8. februára 2008 (ďalej len „rozsudok z 8. februára 2008“), ktorým bolo preukázané ako protiprávne konanie odsúdeného, tak aj skutočnosť, že v dôsledku neho vznikla sťažovateľovi ujma, resp. škoda, keďže vznik škody na cudzom majetku je jedným z predpokladov naplnenia skutkovej podstaty trestného činu sprenevery. Okresný súd v rozsudku z 25. mája 2009 v rozpore s ustanovením § 135 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov, o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, *„odmietol titul náhrady škody ako taký, nezaoberal sa preukazovaním vzniku škody spôsobenej trestným činom a tým, že záväzok škodcu nahradiť škodu poškodenému je záväzkom novým, a to aj v prípade, že škoda bola spôsobená v rámci už existujúceho záväzkového vzťahu, ale zaoberal sa úplne iným titulom,*

a to povinnosťou spoločnosti S., s. r. o., zaplatiť sťažovateľovi istinu podľa rozsudku okresného súdu sp. zn. 15 Cb/301/2005“.

Nárok na náhradu škody sťažovateľa súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci nesprávne právne posúdili podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Odsúdený neporušil povinnosť vyplývajúcu z obchodnoprávneho záväzku, ale škodu sťažovateľovi spôsobil zavineným protiprávnym úkonom, za ktorý bol rozsudkom okresného súdu z 8. februára 2008 právoplatne odsúdený, pričom sťažovateľ ako poškodený bol v ňom so svojím nárokom na náhradu škody odkázaný na občianskoprávne konanie. V rámci občianskoprávneho konania, ktorého predmetom bol nárok sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej protiprávnym konaním odsúdeného, mal potom okresný súd aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. Z uvedeného vyplýva, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci aplikovali na daný skutkový stav nesprávny právny predpis a „bez racionálnych dôvodov“ odmietli argumentáciu sťažovateľa o možnosti aplikácie inej právnej normy, a preto konali v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou a svojvoľnosťou záverov súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci sťažovateľ poukázal aj na to, že okresný súd najskôr vydal v predmetnej veci platobný rozkaz sp. zn. 17 Rob 2/2008 zo 14. augusta 2008, ktorým žalobe sťažovateľa plne vyhovel, ktorý však nebolo možné doručiť odsúdenému, preto ho uznesením sp. zn. 17 Cb 7/2009 z 15. apríla 2009 zrušil a vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom už na základe tých istých listinných dôkazov žalobu sťažovateľa zamietol, avšak „bez odôvodnenia, akými inými myšlienkovými úvahami sa spravoval, a ktoré konkrétne dôkazy viedli k zmene jeho rozhodnutia“. V spojení s uvedenou argumentáciou sťažovateľ taktiež namietal, že krajský súd sa nezaoberal v predmetnom konaní reálnou možnosťou uspokojenia jeho pohľadávky voči spoločnosti S., s. r. o.

Podľa sťažovateľa krajský súd svoj rozsudok z 24. marca 2010 dostatočne neodôvodnil ani vo vzťahu k výroku, ktorým proti nemu pripustil dovolanie, keď v rámci jeho odôvodnenia len konštatoval, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného

významu s poukazom na existenciu právoplatných rozhodnutí (rozsudku okresného súdu sp. zn. 15 Cb 301/2005 z 13. novembra 2006 a rozsudku okresného súdu sp. zn. 12 T 122/2007 z 8. februára 2008), avšak krajský súd „*dostatočne nevysvetlil svoj myšlienkový postup v odôvodnení, nepoukázal na právne závery, ktoré zaujal, nepoukázal na to, v čom konkrétne videl nedostatok právnej úpravy, nešpecifikoval otázku zásadného právneho významu a ani sa nevyšporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami*“.

Ani odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 nemožno podľa sťažovateľa považovať za dostatočné, pretože v ňom nekonkretizoval otázku zásadného právneho významu, nezaujal k nej stanovisko a nevyjadril sa k argumentácii sťažovateľa, ktorou poukazoval na nesprávne právne posúdenie predmetnej veci krajským súdom.

Napokon sťažovateľ v sťažnosti namietal, že krajský súd postupoval v predmetnom konaní „*vadne a osvojil si nesprávne právne posúdenie veci, nezistil riadne skutkový stav veci*“, pretože on už v podanom odvolaní z 21. júla 2009 proti rozsudku z 25. mája 2009 uviedol, že v trestnom spise sp. zn. 12 T 122/2007 „*sa nachádza záznam výsluchu vyšetrovateľa s vtedy obvineným T. M., kde tento uviedol v prípravnom konaní, že škodu spôsobenú sťažovateľovi chce zaplatiť ako fyzická osoba (nie ako konateľ spoločnosti S., s. r. o.), t. j. došlo k uplatneniu inštitútu prevzatia záväzku podľa § 531 a nasl. Občianskeho zákonníka. Týmto návrhom sťažovateľ poukazoval na skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa a ktorými malo byť preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej o doteraz zistený skutkový stav neobstojí. Na základe týchto skutočností bol daný zákonný dôvod na uplatnenie skutočností a dôkazov, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa v zmysle § 205a OSP.*“.

V predmetnom konaní bolo teda potrebné podľa sťažovateľa zopakovať a doplniť dokazovanie, a preto mal krajský súd v tejto veci na prerokovanie odvolania sťažovateľa nariadiť pojednávanie. Keďže krajský súd tak neurobil, konal v rozpore s § 214 ods. 1 písm. a) OSP, čím „*zaťažil svoj postup vadou spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom*“.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody dospel sťažovateľ k záveru, že v predmetnom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ v sťažnosti požiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 300 €, ktoré odôvodnil tým, že *„od začatia súdneho konania si musel sťažovateľ nárokovať náhradu škody v dvoch súdnych konaniach (občianskom a trestnom), opakovane sa uvedenou vecou zaoberať, od uplatnenia nároku na náhradu škody uplynulo neprimerané časové obdobie so žiadnym výsledkom a negatívne účinky vydaných rozhodnutí doliehali na sťažovateľa osobitne nepriaznivo“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že rozsudkom okresného súdu z 25. mája 2009, rozsudkom krajského súdu z 24. marca 2010 a rozsudkom najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zruší tieto rozsudky a vec vráti na ďalšie konanie okresnému súdu, prizná mu finančné zadost'učinenie v sume 3 300 € a trovy právneho zastúpenia v sume 284,66 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril krajský súd prostredníctvom predsedníčky senátu podaním zo 14. septembra 2011. Vo svojom vyjadrení krajský súd okrem iného uviedol, že rozsudkom krajského súdu z 24. marca 2010 nedošlo *„... k arbitrárnemu prístupu pri rozhodovaní v súvislosti s rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 12 T/122/2007-73 zo dňa 8. 2. 2008 a ani k vylúčeniu ust. § 135 ods. 1 O. s. p...“*. Krajský súd *„arbitrárne nepristupoval ku skutkovej vete trestného rozsudku Okresného súdu Martin pod sp. zn. 12 T/122/2007 zo dňa 8. 2. 2008... Práve na základe tejto skutkovej vety krajský súd ako súd odvolací posudzoval, či T. M. zodpovedá za škodu a v akej výške ako konateľ spoločnosti S., s. r. o., keďže takto znela skutková veta trestného rozsudku Okresného súdu Martin sp. zn. 12T/122/2007, ktorá sa vzťahovala ku konštatovaniu trestného činu sprenevery, ktorého sa mal dopustiť T. M. ako konateľ spoločnosti S., s. r. o.*

Nedošlo teda k odmietnutiu titulu náhrady škody rozsudkom krajského súdu, avšak tak okresný súd, ako aj krajský súd a následne z titulu vyvolaného dovolacieho konania Najvyšší súd SR, posudzovali, či a v akom rozsahu T. M. nesie zodpovednosť za túto škodu... Existencia samotného trestného rozsudku však nezbavuje súd povinnosti skúmať základ a výšku uplatnenej škody, a preto podľa názoru krajského súdu bolo namieste, že sa táto škoda, nielen jej výška, ale aj základ, posudzovala a vyhodnocovala...“.

Krajský súd ďalej vo svojej argumentácii poukázal na zásadu viazanosti súdu petitom návrhu a v tejto súvislosti uviedol: „... sťažovateľ ako žalobca v žalobe zo dňa 19. 5. 2008, ako aj na pojednávaní konanom dňa 25. 5. 2009 pred okresným súdom uviedol, že škodu 84 954,50 Sk, ktorá pozostávala zo sumy 60 000,- Sk, z trov súdneho konania vyplývajúcich z právoplatného rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 15Cb 301/2005-75 zo dňa 13. 11. 2006 si uplatňuje proti žalovanému T. M. z toho titulu, že túto škodu mal spôsobiť T. M. ako konateľ spoločnosti S., s. r. o.. Takto vymedzený žalobný nárok mohol byť len posudzovaný okresným súdom, a následne aj krajským súdom. Z dôvodu takto vymedzeného nároku bolo nevyhnutné, aby tento bol posudzovaný aj v spojení s rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 15Cb 301/2005-75 zo dňa 13. 11. 2006, ktorým spoločnosť S., s. r. o., ako žalovaný bola zaviazaná vrátiť žalobcovi – sťažovateľovi poskytnutú zálohu 60 000,- Sk, určenú na plnenie z uzavretej zmluvy o dielo, keďže z titulu zániku zmluvy, resp. jej ukončenia nastúpila tu povinnosť vrátiť plnenie poskytnuté na základe zaniknutej zmluvy. Sťažovateľova pohľadávka má svoj základ v akceptovanom záväzku zo strany S., s. r. o., vrátiť sumu 60.000,- Sk, ktorá bola prevzatá ako záloha podľa uzavretej zmluvy o dielo so žalobcom – sťažovateľom, t. z. že krajský súd na základe vymedzeného žalobného nároku žalobcom – sťažovateľom v konaní pred okresným súdom v spojení s trestným rozsudkom sp. zn. 12T/122/2007 a právoplatným rozsudkom Okresného súdu Martin pod č. k. 15Cb 301/2005-75 zo dňa 13. 11. 2006 skonštatoval v zhode s okresným súdom, že sťažovateľom uplatnený žalobný nárok nebol vo vymedzenom žalobnom nároku preukázaný v rovine škody, a to nielen voči spoločnosti S., s. r. o., ale ani voči T. M., vo vzťahu ku ktorému takáto výška škody 60 000,- Sk + k tomu trovy súdneho konania vyplývajúce z právoplatného rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 15Cb-301/2005-75 zo dňa 13. 11. 2006, nebola preukázaná.“

Krajský súd v predmetnom konaní skúmal zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu a v súvislosti s konaním T. M. ako konateľa spoločnosti S., s. r. o., dospel k záveru, že v konaní nedošlo k preukázaniu vzniku škody sťažovateľa, pretože *„nebolo dané také konanie zo strany konateľa spoločnosti S., s. r. o., a to T. M. v pozícii štatutárneho orgánu, ako aj osoby, ktorá vystupovala za spoločnosť s. r. o., výsledkom ktorého vystupovania a konania by bola škoda uplatnená sťažovateľom“*.

Vo svojom vyjadrení predsedníčka senátu krajského súdu poukázala tiež na skutočnosť, že vzhľadom na v odvolacom konaní platný princíp neúplnej apelácie nemohol krajský súd v tomto konaní prihliadnuť na argumenty sťažovateľa týkajúce sa tvrdenia, že T. M. v rámci trestného konania vedeného proti nemu pod sp. zn. 12 T 122/2007 uvedený záväzok prevzal podľa § 531 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže uvedené skutočnosti museli byť sťažovateľovi známe už v konaní pred okresným súdom, a napriek tomu ich v rámci svojej obrany nepoužil.

Krajský súd v súlade s § 238 ods. 3 OSP proti svojmu potvrdzujúcemu rozsudku 24. marca 2010 pripustil dovolanie, keďže *„mal za to, že v celom rozsahu ide o rozhodnutie zásadného právneho významu, a tým neformuloval len úzko jednu otázku, ale dovolaniu podrobil v celom rozsahu svoje rozhodnutie, aby bolo možné komplexne posúdiť, z akých úvah, záverov vychádzal krajský súd pri zaujatí svojho rozhodnutia“*, a preto sa nestotožnil s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa nešpecifikovania otázky zásadného právneho významu v uvedenom rozsudku.

K argumentácii sťažovateľa týkajúcej sa skutočnosti, že krajský súd v predmetnej veci nenariadil pojednávanie, predsedníčka senátu krajského súdu uviedla, že na nariadenie pojednávania nebol splnený žiaden z dôvodov podľa ustanovenia § 214 ods. 1 písm. a) až c) OSP, t. j. *„nebol daný ani dôvod na nariadenie ústneho pojednávania pred krajským súdom“*.

S ohľadom na uvedené krajský súd dospel k záveru, že k porušeniu sťažovateľom v sťažnosti označených práv v predmetnej veci nedošlo.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril najvyšší súd podaním č. k. KP 4/2011-69 z 22. septembra 2011, v ktorom okrem iného uviedol: „... Z dôvodu, že najvyšší súd tohto času s vecou súvisiaci základný spis nemá k dispozícii, mohol vychádzať len z obsahu svojho rozhodnutia, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol. Z jeho odôvodnenia je zrejmé, že sťažovateľ vo svojom dovolaní vytkol odvolaciemu súdu nesprávnu aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka namiesto Občianskeho zákonníka, ďalej že neskúmal vyhlásenie žalovaného v trestnom konaní, resp., že nezabezpečil jeho výsluch za účelom zistenia jeho stanoviska k žalobcom uplatnenej náhrade škody, ako aj nesprávne posúdenie otázky transformácie nároku žalobcu voči spoločnosti S., s. r. o. na nárok na náhradu škody voči žalovanému...

Preskúmaním odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, dospel tunajší súd k záveru, že z tohto odôvodnenia skutočne, tak ako na to poukazuje i sťažovateľ, nevyplýva, ktoré myšlienkové postupy viedli súd k rozhodnutiu, ktoré sťažovateľ napadol, konkrétne prečo nezohľadnil všetky sťažovateľom tvrdené, podľa neho rozhodujúce argumenty. Z tohto dôvodu napadnuté rozhodnutie vykazuje znaky nepreskúmateľnosti, zároveň však najvyšší súd má za to, že absencia náležitého odôvodnenia neznamená automaticky, že v konkrétnom prípade ide o rozhodnutie, ktoré by malo arbitrárny charakter. Nepreskúmateľné rozhodnutie neznamená automaticky, že musí byť nesprávne čo do meritu veci, avšak je nesprávne v zmysle jeho významu ako prostriedok kontroly a správnosti rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd ponecháva rozhodnutie o tom, či rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2010, sp. zn. IObdo 29/2010 došlo k porušeniu sťažovateľom namietaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na uváženie Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

Právny zástupca sťažovateľa na základe výzvy ústavného súdu zaujal stanovisko k vyjadreniam súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci podaním z 22. septembra 2011, v ktorom vo vzťahu k vyjadreniu krajského súdu uviedol, že

„dôrazne odmieta konštatovanie o ambícii dosiahnuť prieskum rozhodnutia v ďalšej súdnej inštancii... napáda tie nedostatky v postupe a rozhodnutí jednotlivých súdnych inštancií, ktoré mali za následok porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu“.

V stanovisku k vyjadreniu najvyššieho súdu právny zástupca sťažovateľa uviedol, že sa stotožňuje s konštatovaním nachádzajúcim sa v ňom, podľa ktorého z rozsudku najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 nie sú zrejmé myšlienkové postupy, ktoré súd viedli k rozhodnutiu, a taktiež v ňom nie sú zohľadnené všetky relevantné argumenty sťažovateľa.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 12 T 122/2007-73 z 8. februára 2008 bola schválená dohoda o vine a treste uzavretá medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry Martin a obvineným T. M. zo 17. augusta 2007 a zároveň bolo rozhodnuté, že tento je vinný zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov s podmieneným odložením výkonu trestu na skúšobnú dobu 12 mesiacov, okresný súd zároveň sťažovateľa ako poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na občianskoprávne súdne konanie.

Sťažovateľ si svoj nárok na náhradu škody uplatnil žalobou z 19. mája 2008, o ktorej okresný súd rozhodol rozsudkom z 25. mája 2009 tak, že ju zamietol. V žalobe uplatnený

nárok bol vymáhaný z titulu škody spôsobenej protiprávnym konaním odsúdeného, za ktoré bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 12 T 122/2007 z 8. februára 2008 právoplatne odsúdený. Podľa žaloby škoda spočívala v nevrátenej zálohe v sume 60 000 Sk, ktorú doteraz spoločnosť S., s. r. o., pre insolventnosť neuhradila, vo vynaložených trovách konania v sume 24 954,50 Sk a v úroku z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 60 000 Sk od 16. júna 2005 do zaplattenia (v súlade s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 15 Cb 301/2005, ktorým bola spoločnosť S., s. r. o., K., zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi 60 000 Sk so 6 % ročným úrokom z omeškania od 16. júna 2005 až do zaplattenia a trovy konania v sume 24 954,50 Sk).

V rámci odôvodnenia uvedeného rozsudku okresný súd poukázal na ustanovenia Obchodného zákonníka týkajúce sa náhrady škody, zastupovania obchodnej spoločnosti a obchodného majetku, pričom dospel k záveru, že odsúdený sa svojím konaním nedostal do rozporu s § 13 ods. 3 Obchodného zákonníka (podľa ktorého podnikateľa zaväzuje konanie osôb vykonávajúcich pôsobnosť štatutárneho orgánu, aj keď prekročili svojím konaním rozsah predmetu jeho podnikania, okrem prípadu, v ktorom sa prekročila pôsobnosť štatutárneho orgánu, ktorú tomuto orgánu zákon zveruje alebo zákon umožňuje zveriť) a že trestný rozsudok okresného súdu sp. zn. 12 T 122/2007 z 8. februára 2008 v jeho veci v podstate nie je správny, keďže uviedol: *„Zo skutkovej vety trestného rozsudku vôbec nevyplýva skutočnosť, že by si bol T. M. ako fyzická osoba prisvojil cudziu vec a tým sa dopustil trestného činu sprenevery.“* Následne za týmto konštatovaním však sám okresný súd uviedol, že hlavným dôvodom zamietnutia žaloby bola skutočnosť, že podľa jeho názoru nebol splnený základný predpoklad pre vznik zodpovednosti za porušenie povinností zo záväzku, a to vznik škody.

Žalobcovi v predmetnom prípade vznikol právny nárok na plnenie zo zmluvy uzatvorenej medzi ním a spoločnosťou S., s. r. o., ktorý bol deklarováný rozsudkom okresného súdu sp. zn. 15 Cb 301/2005 z 13. novembra 2006. Sťažovateľ má teda súdom judikovanú pohľadávku na základe uvedeného rozsudku, ktorá je jeho obchodným majetkom v zmysle § 6 ods. 1 Obchodného zákonníka a patrí sťažovateľovi. Keďže teda

nedošlo k zníženiu majetku na strane sťažovateľa ako žalobcu, nebola preukázaná existencia škody, a preto súd jeho žalobu v celom rozsahu zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu z 25. mája 2009 podal sťažovateľ odvolanie, ktoré odôvodnil argumentáciou identickou s tou, ktorú použil vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Navyše v rámci odvolania požiadal, aby krajský súd ako súd odvolací, v prípade, ak potvrdí rozsudok okresného súdu z 25. mája 2009, vo výroku pripustil podanie dovolania proti nemu, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného právneho významu.

Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom z 24. marca 2010 tak, že rozsudok okresného súdu z 25. mája 2009 potvrdil, ďalším výrokom pripustil proti svojmu rozsudku podanie dovolania a zároveň žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

V rámci odôvodnenia rozsudku krajský súd dospel k záveru, že pri svojom rozhodovaní nie je viazaný nielen rozsahom a výškou škody spôsobenej trestným činom, ale ani „*skutkovým základom uplatňovaného nároku*“, keď uviedol: „*Práve civilný súd je oprávnený pri výkone civilnej právomoci posudzovať otázku výšky uplatnenej škody žalobcom a v rámci zisťovania skutkového stavu veci civilný súd bol oprávnený zisťovať a posudzovať celý skutkový základ uplatňovaného nároku, a to i keď, tento základ z hľadiska právneho posúdenia skutkových okolností zasahuje do oboru trestného práva. Podľa názoru krajského súdu právo civilného súdu vyvodiť občiansko-právnu prípadne obchodno-právnu zodpovednosť, či iné dôsledky určitej skutočnosti alebo skutkového deja, nie je obmedzené, ani ak by skutkový dej naplňoval skutkovú podstatu trestného činu... Skutočnosť, že súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný podľa § 135 ods. 1 O. s. p. výškou škody vychádza z toho, že v rámci občianskeho súdneho konania musia byť podľa potreby vykonané ďalšie dôkazy k zisteniu skutkového stavu veci viažúceho sa nielen k výške škody, ale aj k škode ako takej.*“

Zo záverov krajského súdu ďalej vyplýva, že uplatnený nárok považuje za nesplnený zmluvný záväzok: „*Žalobcova pohľadávka, resp. žalobcov nárok má svoj základ*

v akceptovanom záväzku zo strany S., s. r. o. vrátiť žalobcovi sumu 60.000,- Sk, ktorá bola prevzatá ako záloha podľa uzavretej zmluvy o dielo so žalobcom, tzn. že žalobcom uplatnený nárok nemá svoj základ v rovine škody, a to nielen voči spoločnosti S., s. r. o., ale ani voči žalovanému vo vzťahu, ku ktorému škoda vo výške 60.000,- Sk nebola preukázaná... Krajský súd v zhode so záverom okresného súdu konštatuje, že na strane žalobcu existujúca pohľadávka vo výške 60.000,- Sk proti spoločnosti S., s. r. o. podľa právoplatného rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 15Cb 301/2005-75 zo dňa 13. 11. 2006 nemohla byť pretransformovaná do nároku žalobcu na náhradu škody proti žalovanému, keďže táto pohľadávka žalobcu má svoj skutkový základ v ukončenom zmluvnom vzťahu so spoločnosťou S., s. r. o.. Tým túto pohľadávku žalobcu nemožno stotožňovať s tvrdenou škodou, navyiac ktorá vo vzťahu ku konaniu žalovaného ako konateľa spoločnosti S., s. r. o. nebola žalobcom v rámci občianskeho súdneho konania preukázaná. Neboli žalobcom preukázané všetky právne predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu, ale hlavne škoda samotná. Pokiaľ okresný súd žalobu žalobcu zamietol, tak jeho rozhodnutie bolo vecne správne a krajským súdom potvrdené.“

Vo vzťahu k pripusteniu dovolania v rámci odôvodnenia rozsudku krajský súd uviedol: „Krajský súd v Žiline v zmysle aj návrhu právneho zástupcu žalobcu pripustil proti potvrdzujúcemu rozsudku dovolanie podľa § 238 ods. 3 O. s. p., keďže mal za to, že v celom rozsahu ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu v súvislosti s vystupovaním žalovaného ako konateľa spoločnosti S., s. r. o. za existencie právoplatných súdnych rozhodnutí, a to rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 15Cb 301/2005-75 zo dňa 13. 11. 2006, ktorým bola spoločnosť S., s. r. o. ako žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi v tom čase istinu 60.000,- Sk s príslušenstvom vrátane náhrady trov konania a popri tomto rozsudku existujúce rozhodnutie rovnako právoplatné, a to Okresného súdu Martin č. k. 12T/122/2007-73 zo dňa 8. 2. 2008, ktorým bol konateľ spoločnosti S., s. r. o., a to T. M., nar. 9. 7. 1970 uznaný vinným z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona.“

Najvyšší súd následne dovolanie podané sťažovateľom rozsudkom zo 16. novembra 2010 zamietol. V odôvodnení svojho rozsudku najvyšší súd k argumentácii sťažovateľa uviedol:

„Pokiaľ ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, pre ktoré odvolací súd pripustil dovolanie podľa § 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a odvolací súd ho označil aj v zmysle návrhu právneho zástupcu žalovaného ako rozhodnutie v súvislosti s vystupovaním žalovaného ako konateľa spoločnosti S., s. r. o. za existencie právoplatných súdnych rozhodnutí, a to rozsudku Okresného súdu Martin, č. k. 15Cb 301/2005-75 zo dňa 13. 11. 2006, ktorým bola spoločnosť S., s. r. o. ako žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi v tom čase istinu 60 000 Sk s príslušenstvom, vrátane náhrady trov konania a popri tomto rozsudku existujúce rozhodnutie rovnako právoplatné, a to Okresného súdu Martin, č. k. 12T 122/2007-73 zo dňa 08. 02. 2008, ktorým bol konateľ spoločnosti S., s. r. o., a to T. M., nar. 9. 7. 1970 uznaný vinným z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona.

Odôvodnenie odvolacieho súdu nasvedčuje tomu, že uvádzaná neistota v riešení otázky vystupovania žalovaného vo veci zo zreteľa právoplatného rozsudku trestného súdu, teda rozsudku zo dňa 08. 02. 2008, č. k. 12T 122/2007-73 vyplývala z nerozlíšenia skutočností, o ktorých tento súd rozhodol právoplatne a o ktorých právoplatne nerozhodol. Aj odvolací súd konštatuje, že právoplatne rozhodol o tom, že žalovaný (v trestnej veci obvinený) spáchal trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005. Právoplatné je tiež rozhodnutie o treste, ako aj o tom, že poškodený Ing. K. R. s jeho nárokom na náhradu škody sa podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkazuje na občianske súdne konanie.

V súvislosti s aplikáciou ust. § 288 ods. 1 Trestného poriadku v citovanom právoplatnom rozsudku trestného súdu treba zdôrazniť, že tento výrok sa zakladá na ustanoveniach Trestného poriadku, nemožno považovať za záväzné rozhodnutie trestného súdu o tom, že Ing. R. konaním odsúdeného škodu vôbec utrpel a utrpel ju vo výške, ktorú si uplatnil v rozhodovanej občianskoprávnej veci.

Keďže odvolací súd jasne uviedol rozhodnutie, pre ktoré pripustil dovolanie, dovolací súd sa návrhom tejto otázky, ktorú formuloval žalobca vo svojom dovolaní, nezaoberal.

Pokiaľ dovolateľ namieta, že odvolací súd neskúmal vyhlásenie žalovaného v trestnom konaní, resp. nezabezpečil jeho výsluch, odvolací súd dôvodne konštatoval, že mohol vziať do úvahy len tie skutočnosti a dôkazy, ktoré žalobca uviedol v žalobe a na pojednávaní pred súdom 1. stupňa dňa 25. 05. 2009, pretože žalobca nepreukázal niektoré z taxatívne v § 205 a ods. 1 písm. a) až d) O. s. p. uvedených dôvodov.“

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity,

ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/2000, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

2. Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu z 25. mája 2009, rozsudkom krajského súdu z 24. marca 2010 a rozsudkom najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010. K porušeniu sťažovateľových práv malo dôjsť v dôsledku

arbitrárnosti uvedených rozsudkov súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci, ktoré:

- nesprávne vyhodnotili skutkový stav a arbitrárne sa vysporiadali so skutkovou vetou trestného rozsudku,
- nesprávne právne posúdili vec, neodôvodnili a nevysporiadali sa s návrhom sťažovateľa na aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka o náhrade škody,
- neodôvodnili zmeny úvah súdu pri posúdení nároku na náhradu škody v skrátanom konaní (pri vydaní platobného rozkazu) a v konaní pred prvostupňovým súdom,
- nevysporiadali sa v odôvodnení so sťažovateľom navrhnutou dovolacou otázkou,
- nevysporiadali sa a nešpecifikovali otázku zásadného právneho významu,
- nevysporiadali sa s návrhom sťažovateľa na doplnenie dokazovania z dôvodu neúplného zistenia skutkového stavu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ako aj rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že ako základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, tak i právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe okrem iných práv a záruk (právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a pod.) zahŕňajú aj právo na odôvodnenie rozhodnutia.

Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (rozsudok vo veci *Ruiz Torijo c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B).

V rámci svojej judikatúry ústavný súd taktiež vyslovil, že ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (mutatis mutandis IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Z obsahu rozsudku najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 (pozri II. časť tohto nálezu) vyplýva, že najvyšší súd za zásadnú pre rozhodnutie v danej veci považoval otázku rozsahu záväznosti trestného rozsudku okresného súdu z 8. februára 2008 pre súdy zúčastnené na rozhodovaní o sťažovateľovej žalobe o náhradu škody.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v odpovedi na túto otázku dospel s poukazom na § 135 OSP k záveru, že okresný súd a krajský súd rozhodujúci o žalobe o náhradu škody postupovali v uvedenom konaní správne, pretože boli viazané iba závermi rozsudku okresného súdu z 8. februára 2008 o tom, že bol spáchaný trestný čin, a o tom, kto ho spáchal, v danom prípade teda tým, že odsúdený spáchal trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, rozhodnutím o treste, a o tom, že poškodený sťažovateľ bol s jeho nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie. Na základe uvedeného právneho záveru okresný súd v rozsudku z 25. mája 2009 a krajský súd v rozsudku z 24. marca 2010 dospeli následne k rozhodnutiu v predmetnej veci, ktorým žalobu sťažovateľa zamietli pre nesplnenie jedného

z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a to existencie, resp. vzniku škody sťažovateľovi ako poškodenému.

Právny názor najvyššieho súdu vyslovený v jeho rozsudku zo 16. novembra 2010 je výsledkom gramatického výkladu ustanovenia § 135 ods. 1 OSP, podľa ktorého „súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná [§ 109 ods. 1 písm. b)]. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo ESLP, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.“.

Z rozsudku okresného súdu z 8. februára 2008 vyplýva, že tento súd v rámci výrokovvej časti rozsudku konštatoval: *„obvinený T. M.. je vinný, že ako konateľ spoločnosti S. s. r. o. v M. uzatvoril v B. 25. 6. 2004 zmluvu o dielo č. 2004/26 s Ing. K. R. na výrobu, dodanie a montáž brán automatického otvárania otvoru pre odpadovú nádobu plotu, nerezového zábradlia a balkónového zábradlia v hodnote 176 030,- Sk, na tom základe vystavil zálohovú faktúru na sumu 85 000,- Sk, ktorú mu Ing. K. R. uhradil, obvinený však dodal tovar iba v hodnote 25 000,- Sk, do dnešného dňa práce v zmysle uzatvorenej zmluvy o dielo nevykonal, čím spôsobil Ing. K. R. škodu najmenej v sume 60 000,- Sk, teda prisvojil si cudziu vec, ktorá mu bola zverená a spôsobil tak na cudzom majetku škodu nie malú, čím spáchal trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005.“*

Podľa § 248 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu nie nepatrnú, potresce sa odňatím slobody až na dva roky alebo zákazom činnosti alebo peňažným trestom alebo prepadnutím veci. (2) Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky alebo

zákazom činnosti alebo peňažným trestom sa páchatel' potresce, ak spôsobí činom uvedeným v odseku 1 nie malú škodu.

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého podstatnou pre rozhodnutie vo veci konania o náhradu škody bolo posúdenie otázky, v akom rozsahu boli súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci viazané závermi rozsudku okresného súdu z 8. februára 2008, t. j. otázka aplikácie § 135 OSP v predmetnom prípade. Vyriešenie tejto otázky malo totiž následne dopad na posúdenie existencie jednotlivých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka, predovšetkým vzniku samotnej škody, resp. spôsobenie škody.

Základné práva a slobody treba vykladať a uplatňovať tak, aby bola zachovaná ich podstata a zmysel. Preto aj výklad a následná aplikácia § 135 ods. 1 OSP musí v celom rozsahu rešpektovať právo sťažovateľa ako strany dovolacieho konania na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a rešpektovať jeho podstatu a zmysel, t. j. tak, aby jeho prostredníctvom bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov dovolateľa.

Najvyšší súd sa v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia nevyrovnal so skutočnosťou, že zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu sprenevery je „*spôsobenie škody na cudzom majetku*“, a jediným skutkom, ktorý bol predmetom rozhodovania pred okresným súdom v rámci trestného konania vedeného pod sp. zn. 12 T 122/2007, bol skutok týkajúci sa disponovania s peniazmi zo zmluvy uzavretej medzi sťažovateľom a odsúdeným ako konateľom spoločnosti S., s. r. o. Z právnej kvalifikácie skutku, ako aj zo skutkovej vety rozsudku okresného súdu z 8. februára 2008 vyplýva, že v dôsledku trestného činu sprenevery odsúdeného došlo u sťažovateľa ako poškodeného k spôsobeniu škody.

Z uvedeného vyplýva, že výklad § 135 OSP použitý v rozsudku najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 vedie v konečnom dôsledku k nerešpektovaniu záverov právoplatného trestného rozsudku okresného súdu z 8. februára 2008, čo je v rozpore

s princípom právnej istoty, ktorý, ako už ústavný súd opakovane vyslovil aj v rámci svojej judikatúry (mutatis mutandis II. ÚS 234/03, IV. ÚS 92/09), musí byť rešpektovaný aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci.

Gramatický výklad ustanovenia § 135 OSP, ktorý má za následok v predmetnom prípade nerešpektovanie právoplatného rozhodnutia súdu a narušenie princípu právnej istoty, preto nemožno považovať za ústavne konformné aplikovanie tohto ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku na zistený skutkový stav. V predmetnej veci ústavne súladný výklad uvedeného ustanovenia vyžaduje, aby súdy zúčastnené na rozhodovaní o nej boli viazané odsudzujúcim rozsudkom okresného súdu z 8. februára 2008 vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia odsúdeného a okresným súdom boli zistené, to platí aj o zistení vzniku škody u poškodeného sťažovateľa v dôsledku protiprávneho konania odsúdeného.

Ústavný súd s ohľadom na uvedené konštatuje, že rozsah viazanosti všeobecného súdu rozsudkom vydaným v trestnom konaní pri rozhodovaní v občianskom súdnom konaní v prípadoch, v ktorých sa zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu zhodujú s okolnosťami relevantnými, resp. podstatnými pre rozhodnutie v občianskoprávnom konaní, nemožno obmedziť len na závery o protiprávnom konaní, t. j. o spáchaní trestného činu, a o tom, kto ho spáchal.

Výklad ustanovenia § 135 OSP, ktorým uvedené ustanovenie aplikoval v predmetnej veci najvyšší súd, vedie aj k narušeniu princípu práva na spravodlivý proces, keďže znemožňuje poškodenému v trestnom konaní, ktorý bol so svojím nárokom na náhradu škody odkázaný na jeho uplatnenie v rámci občianskoprávneho konania, aby sa ho úspešne dovolal napriek existencii právoplatného rozsudku vydaného v trestnom konaní, v ktorom bola jeho škoda uznaná a konštatovaná. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v rozsudku zo 16. novembra 2010 bol navyše prekonaný aj samotnou judikatúrou najvyššieho súdu (napr. pozri rozsudok

najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cz 16/1992 z 29. apríla 1992 uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 35/1993).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v danej veci sú podmienky jeho ingerencie do rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu splnené, a to v rovine základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože rozsudok najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 nemožno z hľadiska požiadaviek riadneho a presvedčivého odôvodnenia vrátane povinnosti vyrovnáť sa s námietkami účastníka konania, ktoré majú vzťah k prerokúvanej veci, akceptovať. Ústavný súd sa predovšetkým nemôže stotožniť s gramatickým výkladom ustanovenia § 135 OSP uplatneným v tomto rozsudku, ktorý viedol k zásahu do princípu právnej istoty.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že rozsudok najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 je z ústavného hľadiska neakceptovateľný, a preto rozhodol, že najvyšší súd uvedeným rozsudkom porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Vo vzťahu k namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv rozsudkom okresného súdu z 25. mája 2009 a rozsudkom krajského súdu z 2. marca 2010 ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmavať uvedené rozsudky. Z tohto dôvodu sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhoveli.

4. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy), a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Keďže ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aj tento rozsudok zrušil (čl. 127 ods.

2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Po vrátení veci na ďalšie konanie najvyšší súd bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) vyjadrenými v III. časti tohto nálezu a jeho povinnosťou bude najmä odstrániť vytykané nedostatky a rešpektovať pritom relevantné ústavné princípy.

5. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že toto zadosťučinenie sa môže, ale nemusí priznať. Ústavný súd je toho názoru, že takéto zadosťučinenie je namieste len tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovrieť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom. Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základných práv sťažovateľa účinne poskytnutá tým, že rozsudok najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010 bol zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie, pričom na jej dovriešenie postačuje v tomto konaní vyslovený a záväzný právny názor ústavného súdu.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania najvyšším súdom. Právny zástupca sťažovateľa v sťažnosti požiadal o priznanie trov právneho zastúpenia v sume 284,66 €.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“),

podľa ktorej je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 1/6 z výpočtového základu zo sumy 741 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky), čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 123,50 € a 7,41 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby sumu 261,82 €. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom zvýšená o daň z pridanej hodnoty (keďže advokát je jej platcom) tak predstavuje celkovú sumu 314,18 €.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 284,66 € neodporuje platným právnym predpisom. Ústavný súd preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej sume uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľa.

Najvyšší súd je povinný uhradiť trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa bodu 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2011